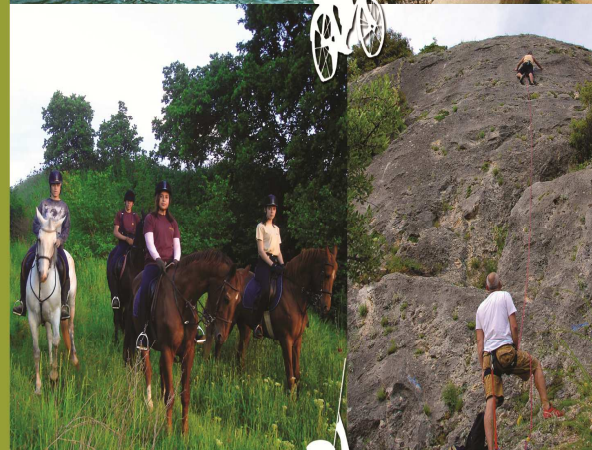

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ανακαλύπτω το
Kilkis
Discovering Kilkis

Περιηγητικές διαδρομές
Excursion trails

Σχεδίαση διαδρομής: Κων/νος Σταμούλης
Συγγραφή κειμένων: Δήμητρα Θεοδωράκη
Φωτογραφία: Περιφερειακή Ενότητα Κιλκίς
Σχεδιασμός road book: Κων/νος Κεαίδης
Μετάφραση: Φαίδρα Πέτρινα
Καλλιτεχνική επιμέλεια/σχεδιασμός: Mbike/Περιφερειακή Ενότητα Κιλκίς

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ
ΕΝΟΤΗΤΑ

Υπουργείο Τουρισμού
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
www.visitgreece.gr

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ
ΕΝΟΤΗΤΑ

Ο νομός Κιλκίς είναι ένας ακριτικός νομός της Κεντρικής Μακεδονίας. Η φύση έχει προικίσει το νομό πλουσιοπάρωχα. Οι ορεινοί όγκοι του Πάικου, του Μπέλλες και των Κρουσσιών, και οι υδάτινοι πόροι των ποταμών Αξιού και Γαλλικού και των λιμνών Δοϊράνης και Πικρολίμνης υφαίνονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτής της γωνιάς της Ελλάδας. Το Κιλκίς έχει χαρακτηριστεί ως η βόρεια πύλη της Ελλάδας, αφού ο Αξιός και η λίμνη της Δοϊράνης αποτελούν μέσο επικοινωνίας και οικονομίας με τους βόρειους γείτονές μας. Στο πέρασμα του χρόνου έχει δοκιμαστεί και στοιχειά της ιστορικής πορείας του ζωντανεύουν σε κάθε γωνιά του. Ιστορία που κάνει την εμφάνισή της στα πρωτοϊστορικά χρόνια, συνεχίζεται στα αρχαία και στα βυζαντινά, γίνεται εντονότερη κατά την τουρκοκρατία για να καταλήξει στις αρχές του 19ου αιώνα με τις μεγάλες γεωπολιτικές διεκδικήσεις και αλλαγές. Ο νομός μπορεί να προσεγγιστεί μέσα από διάφορες διαστάσεις, όπως την περιβαλλοντική, την ιστορική, τη θρησκευτική, την οικονομική, την επιστημονική. Τις διαστάσεις αυτές μπορούμε να τις ανακαλύψουμε στην περιοχή του Πάικου, των Κρουσσιών και της Δοϊράνης. Το Πάικο είναι το φυσικό σύνορο του νομού Πέλλας με το νομό Κιλκίς. Έχει υψόμετρο 1650 μ. και είναι κατάφυτο από οξέες, πουνράρια και μαυρόπευκα. Είναι ένα ήπιο βουνό, εύκολα προσβάσιμο, γι' αυτό και είναι έντονη η ανθρώπινη δραστηριοποίηση από παλιά. Το βουνό αποτελεί και καταφύγιο της μοναστικής ζωής. Τόπος ψυχικής και πνευματικής ανάτασης ίσως λόγω της ομοιότητας που υπάρχει με το φυσικό περιβάλλον του Αγίου Όρους, ίσως λόγω της αγριότητας της φύσης που δίνει τη δυνατότητα για ψυχική δοκιμασία. Στη νοτιοανατολική πλαγιά του βουνού έχει αναπτυχθεί η κωμόπολη της Γουμένισσας. Γνωστή από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας μέχρι και σήμερα για τα κρασιά της.

The Prefecture of Kilkis lies at the northern border of Central Macedonia. Nature has been very kind to Kilkis, endowing it mountains such as Paiko, Belles, and the Kroussia. In addition, the aquatic element present in the rivers Axios and Gallikos, as well as in lakes Doirani and Pikrolimni are some of the characteristic pieces that make up the mosaic of this corner of Greece. Kilkis has been dubbed the Northern Gate of Greece, since the Axios River and Lake Doirani are, in fact, means of establishing a rapport in terms of communication and economy with our northern neighbors. Throughout its corners, Kilkis has been tried, as History will attest to vividly. A long historical trajectory first appears in the pre-historical period, followed by Antiquity and the Byzantine Middle Ages. A significant presence was made during the Ottoman period, which led to the new geo-political status quo of the early nineteenth century. The Prefecture of Kilkis has many faces: the environmental, the historical, the religious, the financial, the scientific. All these faces can easily be explored on Mount Paiko, the Kroussia, and Lake Doirani. Mount Paiko constitutes the natural border between the Prefectures of Pella and Kilkis. It reaches 1650 meters in altitude, and it is verdant with beeches, evergreen oaks, and dark pines. An accessible mountain, Paiko has always hosted numerous activities. Also, it provides places of refuge for all those seeking monastic life. Indeed, Mount Paiko may be seen as a milieu for moral and spiritual up-lifting, in part because of its natural environment similarities with the Holy Mountain, in part because of the roughness of the spiritually challenging landscape. At the south-eastern slope of the mountain one arrives at the town of Goumenissa, famous for its wine since Ottoman times.

Γνωστή όμως στην υπόλοιπη Ελλάδα και από τους μουσικούς ήχους των χάλκινων, ήχους που εκφράζουν την ιστορική πορεία, το δυναμισμό και την ποίηση των κατοίκων της. Η οροσειρά των Κρουσσιών βρίσκεται στα ανατολικά του νομού. Πολλοί μικροί οικισμοί ξεφυτρώνουν μέσα από ένα μοναδικό περιβάλλον, το οποίο τράβηξε το ενδιαφέρον ειδικών επιστημόνων. Σε αυτή την απομακρυσμένη γωνιά της Ελλάδας βρίσκεται ο νεώτερος κήπος της Ευρώπης που τελεί υπό την αιγίδα του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας και βασικός στόχος του είναι η προστασία της βιοποικιλότητας της Ελλάδας και της Βαλκανικής Χερσονήσου, η δημιουργία «αποθήκης» γενετικού υλικού και η διάχυση της αποκτημένης γνώσης. Πρόκειται για το Βαλκανικό Βοτανικό Κήπο Κρουσσιών. Η Δοϊράνη είναι η λίμνη που μαγεύει με τη θέση της. Το όρος Μπέλλες, στο οποίο εναλλάσσονται οι απόκρημνες βραχώδεις πλαγιές με τις κατάφυτες, καθρεφτίζεται στα νερά της. Το όρος Δύσωρο, που στις ήπιες πλαγιές του οι πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν με τη συνθήκη της Λοζάννης έχουν αναπτύξει όμορφα χωριά, προσφέρει κι αυτό τα νερά του στη λίμνη. Το παρόχθιο δάσος «Χίλια δέντρα», από τα λίγα που έχουν απομείνει στην Ελλάδα, δίνει το δικό του χρώμα στο πράσινο των καλλιεργημένων εκτάσεων. Μέσα σε όλα αυτά ο παράδεισος των πουλιών. Τσικνιάδες, πελεκάνοι, κορμοράνοι κ.ά. Ήχοι μοναδικοί σε ένα αρμονικό περιβάλλον. Μόνο κάποια μεγάλα σημάδια στα ήρεμα νερά θυμίζουν ότι η λίμνη είναι φυσικό σύνορο με την ΠΓΔΜ. Αυτή τη γη με τις ιδιαιτερότητές της αξίζει κανείς να την επισκεφτεί, να την εξερευνήσει, να την ανακαλύψει και να αφευθεί στα χρώματά της, στους ήχους της, στις μυρωδιές της, στη μαγεία της.

Contemporary renown throughout Greece and elsewhere might be owed to music of the Goumenissa Brass bands, representative of the history, the dynamism and the poetic verve of the local people. The Kroussia mountain-range graces the eastern section of the prefecture. Many small settlements can be spotted in a unique environment, which caught the eye of certain scientists. This remote area of Greece is home to the youngest garden of Europe, known as the Balkan Botanical Garden of the Kroussia, and functions under the aegis of the National Institute of Agricultural Research. Its main objectives are the protection of the diverse plant-life in Greece and in the Balkan Peninsula, the creation of a place of gathering and "storage" of genetic materials, and the transmission of knowledge. Lake Doirani puts visitors under its spell, due to its amazing location. Mount Belles, whose steep and rocky slopes are succeeded by other verdant ones, is reflected in the waters of the lake. Mount Dysoro, with its quaint villages, home to numerous refugees after the Treaty of Lausanne, also lends its waters to Doirani. The lake-side woods of "Hilia Dentra," of the few remaining in Greece, add a special touch to greenery of the farmlands. No wonder this is bird paradise; herons, pelicans, and great cormorants, among others, build their nests here. Unique sounds within a harmonious environment. Only the large poles throughout the lake remind us that, in fact, it constitutes the natural border with FYROM. A land with distinctive features worth visiting, exploring, discovering; Kilkis welcomes its visitors with a multitude of colors, sounds, aromas, and overall magic.

Τα Μοναστήρια του Πάικου

The monasteries of Mount Paiko

Ακριτική ζωή και
Θρησκευτικό συναίσθημα
A life in isolation, full of religious feelings

Οι κάτοικοι του ακριτικού νομού του Κιλκίς κατά τη διάρκεια της ιστορίας τους στηρίχθηκαν στην ορθόδοξη εκκλησία, η οποία τους ενίσχυσε εθνικά και πνευματικά. Το θρησκευτικό συναίσθημα είναι έντονο και αυτό φαίνεται από το πλήθος των εκκλησιών που υπάρχουν όπως και των μοναστηριών.

Those who live in the distant prefecture of Kilkis have been strongly supported, throughout history, by the orthodox church, which reinforced their national and spiritual feelings. The role of religion is of great importance, which is obvious by the number of churches and monasteries in the area.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
ΡΑΦΑΗΛ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ
ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗ

Η περιοχή της Γουμένισσας και η οροσειρά του Πάικου έχουν να επιδείξουν εξαιρετικής ομορφιάς μοναστήρια. Άλλα από αυτά είναι θεμελιωμένα από το 14ο μ.Χ. αιώνα και άλλα πολύ πρόσφατα, στα τέλη του 20ου αιώνα. Εκτός όμως από τους μοναχούς, η περιοχή φαίνεται ότι συγκέντρωνε και το ενδιαφέρον ασκητών, μιας και έχουν βρεθεί αρκετά ασκηταριά.

Η Γουμένισσα, «αρχόντισσα» της περιοχής, αποτελεί την αφετηρία της περιηγητικής, θρησκευτικής διαδρομής. Σε απόσταση 500μ. βρίσκεται το πάρκο Γιούρβιτσα, που οι ντόπιοι λένε ότι είναι η πιο παλιά πηγή νερού του οικισμού.

Ακολουθώντας το χωματόδρομο συναντάμε την άσφαλτο που ενώνει τη Γουμένισσα με το χωριό Πεντάλοφο. Τη διασχίζουμε και συνεχίζουμε το χωματόδρομό μας. Σε όλη αυτή τη διαδρομή περνάμε ανάμεσα σε καλλιεργημένες εκτάσεις. Δυτικά μας υψώνεται ένας λόφος πάνω στον οποίο βρίσκεται το εκκλησάκι του Αγίου Αντωνίου. Πλησιάζοντας προς τον Άγιο Αντώνιο η θέα είναι πανοραμική. Η πεδιάδα της επαρχίας Παιονίας με τα αμπέλια της και τις υπόλοιπες καλλιέργειές της απλώνεται στα πόδια μας. Αριστερά διακρίνουμε πεντακάθαρα το βουνό Μπέλλες και στο βάθος τα Κρούσια. Ο οικισμός της Γρίβας με την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του είναι δεξιά μας. Συνεχίζοντας τη διαδρομή μας συναντάμε ανηφορικό και κατάφυτο δρόμο που οδηγεί

Goumenissa, as well as the mountain chain of Paiko, have very picturesque monasteries to exhibit. Some of them were founded during the 14th century A.D., while some others are quite recent, dating in the late 20th century. Except for these monks, there are also several ascetics, so we obviously deduce that this is a region of ascetic interest.

Goumenissa, the "ornament" of the whole region, is also considered to be the starting point of a sightseeing religious route. At a distance of about 500m., there is the Giourvitsa park which is said by the locals to be the most ancient water source in the region.

Walking down on the sand road we finally reach the paved road that joins Goumenissa and the village Pentalofo. After crossing this paved road we continue on our dirt road. This is a route that crosses agricultural fields. On our west there is a hill on which is located the Church of St Antonios. The view from up there is panoramic. The valley of Paionia with all the vines and the other crops lies in front of us. On the east we can distinctly see Mount Belles and in the background lay the Kroussia Mountains. The developed area of Griva, whose houses are of special architecture lies on the west. Later on we will find an uphill route full of greenery that leads to the entrance of the Monastery of St. Raphael,

στην είσοδο της Μονής του Αγίου Ραφαήλ, σε υψόμετρο 582 μ. κι έχει θέα την κοιλάδα του Αξίου. Πρόκειται για ανδρική Μονή και χτίστηκε το 1992. Είναι αφιερωμένη σε τρεις νεοφανείς μάρτυρες τους Ραφαήλ, Νικόλαο και Ειρήνη που μαρτύρησαν στη Θέρμη της Λέσβου το 1463 και αναγνωρίστηκαν ως Άγιοι το 1959 – 1962. Η Μονή πανηγυρίζει την Τρίτη του Πάσχα (Τρίτη Διακαινησίμου).

Επιστρέφουμε πάλι στο δρόμο προς τον Πεντάλοφο και από εκεί όλοι οι δρόμοι οδηγούν στην Ιερά Μονή του Οσίου Νικοδήμου του Αγιορείτη. Η διαδρομή είναι ανηφορική και αρκετά κοπιαστική. Πρόκειται για ανδρικό Κοινόβιο που θεμελιώθηκε το 1981 και αποτελεί Ιερό Μετόχιο της Ιεράς Μονής Σίμωνος Πέτρας Αγίου Όρους. Ένα όμορφο πλακόστρωτο δρομάκι με κυπαρίσσια δεξιά και αριστερά οδηγεί στο Αρχονταρίκι. Καθόδον υπάρχει και πετρόκτιστη βρύση που μας δίνει την ευκαιρία να ξεδιψάσουμε και να ξεπλύνουμε το πρόσωπό μας από τον ιδρώτα της προσπάθειας. Δεξιά μας συναντάμε ένα μικρό και λιτό εκκλησάκι, που είναι και το πρώτο κτίσμα της Μονής προς τιμή των Αρχαγγέλων, Γαβριήλ και Μιχαήλ. Μπροστά μας συναντάμε ένα μικρό διώροφο κτίσμα, στο οποίο έχει προστεθεί ένα τριώροφο νέο κτίριο. Συνεχίζοντας ευθεία βγαίνουμε σε ένα αύλειο χώρο όπου δεξιά μας είναι ο κεντρικός ναός της Μονής, το Καθολικό,

located on a height of 582m and has a view of the Axios valley. This is a monastery only for men and it was built in 1992. It is dedicated to three mew martyrs, Raphael, Nikolaos, and Irini who were martyred in the Thermen region of Lesbos in 1463 and were recognized as Saints in 1959-1962. The monastery celebrates their fame on the third day at Easter (Tuesday of Diakainismos). Then, we go back towards Pentalofo; from up there all the roads lead to the Sacre Monastery of Osios Nikodimos the Agiorite. The route is, in fact, uphill and quite tiring. This is also a male coenobium, which was founded in 1981 and belongs to the Holy Monastery of Simonos Petras of Mount Athos. A beautiful paved path with cypresses on both sides leads to Arxontariki. On this way there is also a stone-built fountain which offers us the chance to drink some fresh water or to wash out the fatigue of the hike. On our west there is a small and simple church, which is the first building of the Arhagellon (Archangels) Monastery. In front of us there is a two-store building on which a three-store building has been annexed.

Going straight ahead we find a yard and on the west side of this yard there is the central church of the monastery, and the Catholikon (central church), founded in 1991. This is a two-store church and on the ground floor the neo-martyrs

Περιφερειακή Ενότητα Κιλκίς:
23413 50100
Τμήμα Τουρισμού Π.Ε. Κιλκίς:
23413 50166
Δημοτική Ενότητα Γουμένισσας:
23433 50501
Δασαρχείο Γουμένισσας:
23430 42002
Νοσοκομείο Γουμένισσας:
23433 50300
Αστυν. Τμήμα Γουμένισσας:
23430 41231
Ελληνική ομάδα διάσωσης:
6974 241530
Ορειβατικός σύλλογος Κιλκίς:
23410 20842
Κινηγητικός σύλλογος Κιλκίς:
23410 28283
Λαογραφικό μουσείο
Γουμένισσας: 23430 41362
Ι.Μ. Οσίου Νικόδημου:
23430 42314
Ι.Μ. Αγ. Ραφαήλ:
23430 20270

που θεμελιώθηκε το 1991. Πρόκειται για διώροφο ναό που στο ισόγειό του τιμούνται οι νεοφανείες Μάρτυρες Ραφαήλ, Νικόλαος και Ειρήνη. Σε απόσταση τριάντα περίπου μέτρων βορειοδυτικά του Καθολικού μέσα σε μια δασωμένη χαράδρα, κατάφυτη από βελανιδιές και οξές κτίστηκε το παρεκκλήσι του Αγίου Σεραφείμ του Σαρώφ. Πρόκειται για έναν ασκητή, όσιο της Ρωσικής Εκκλησίας. Το εκκληράκι είναι μικρό, πέτρινο, κτισμένο όλο με το χέρι και δένει με το περιβάλλον. Οι μοναχοί ασχολούνται με όλα τα έργα της Μονής, οικοδόμηση, συντήρηση των κτισμάτων, διαμόρφωση χώρων. Ακόμη ασχολούνται με την παραγωγή χειροποίητων εικόνων, με την κηροπλαστική, την ξυλουργική, τη γεωργία, την εκτροφή γιδοπροβάτων, τη μελισσοκομία, την οινοποιία, το εργαστήριο ζυμαρικών και την έκδοση βιβλίων. Κατηφορίζουμε από τη Μονή προς τον Πεντάλοφο και ακολουθούμε το δρόμο προς το χωριό Ομαλό. Ύστερα από λίγο συναντούμε αριστερά μας το νέο δρόμο που θα ενώνει τον Πεντάλοφο με το χωριό Γερακώνα και οποίος είναι χαλικοστρωμένος δρόμος. Η διαδρομή είναι κατηφορική και καθώς τελειώνει, στρίβουμε αμέσως αριστερά και μπαίνουμε σε δευτερεύοντα χωματόδρομο. Χαρακτηριστικό της διαδρομής τώρα είναι οι δρύες, τα πλατάνια και οι γαύροι και το κοκκινόχρωμα. Κατεβαίνουμε στη ρεματιά και μετά ακολουθεί μια μικρή ανάβαση για να βγούμε στην τοποθεσία Αμπέλια. Εκεί βγαίνουμε στην άσφαλτο που αριστερά πάει για Πεντάλοφο και δεξιά για Γουμένισσα. Όποιοι θέλουν ακολουθούν την άσφαλτο που τους βγάζει κατευθείαν στη Γουμένισσα. Όσοι όμως θέλουν να απολαύσουν τα πλατάνια της Γιούρβιτσας, στρίβουν αριστερά. Ύστερα από λίγο συναντάμε δεξιά ένα χωματόδρομο ο οποίος μας βγάζει σε ένα ποτάμι, που είναι και το σύνορο της Γουμένισσας με τις γύρω περιοχές. Ανηφορίζοντας ελαφριά φτάνουμε σε ένα σημείο που βλέπουμε πια τη «Νύμφη του Παίκου», τη Γουμένισσα από τη νότια πλευρά της. Ακολουθούμε τη διαδρομή όπως την είχαμε πάρει στην αρχή και φτάνουμε στο πάρκο της Γιούρβιτσας.

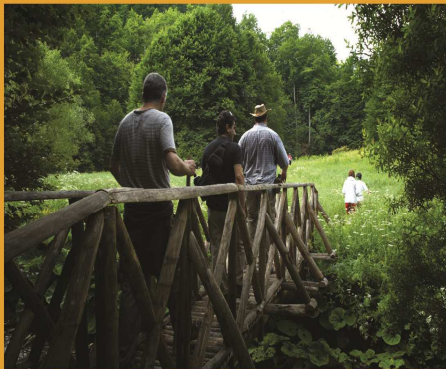
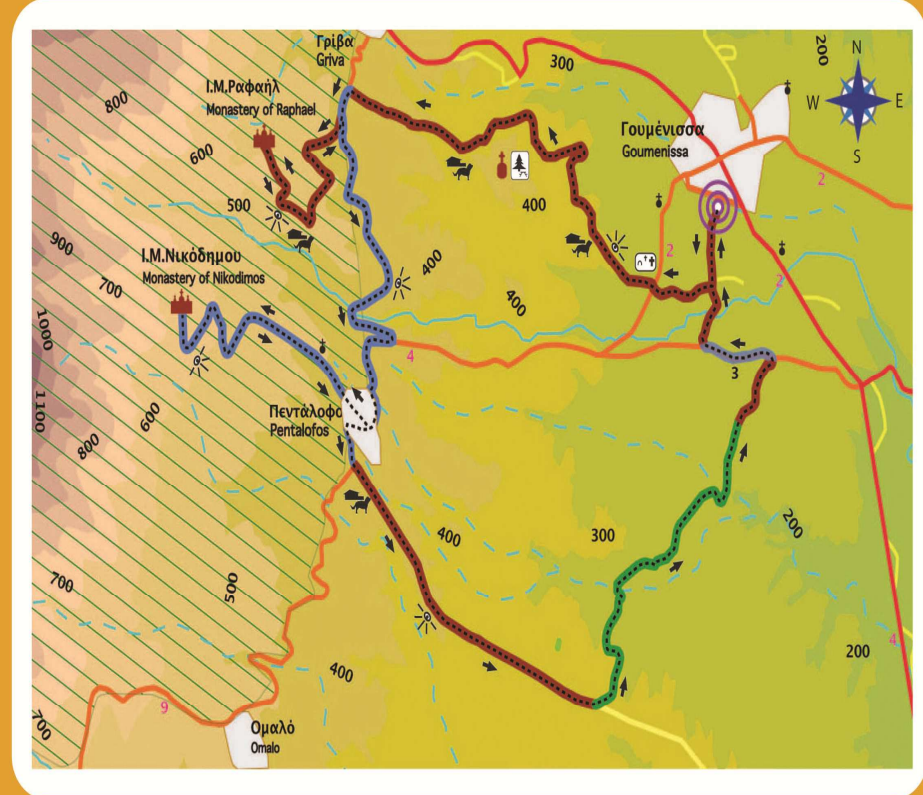

Raphael, Nikolaos and Irini are celebrated. In a distance of about thirty meters, on the north-west side of the Katholikon, in a forest ravine, full of oaks and beeches the shrine of St. Serafim the Sarof was built. He was an ascetic saint of the Russian church. The shrine is quite small, built totally of stone and in perfect harmony with the environment. The monks dedicate themselves to the needs of the Monastery, the building, restoration and formation of the buildings. They also dedicate themselves to the production of hand-made icons; they are chandlers, carpenters, farmers (they mainly have goats and sheep), apiarists, wine-makers, pasta makers and even editors. Then we climb down towards Pentalofos following the route to the village of Omalos. After a while we find on our left a new road which joins Pentalofos and Gerakona which is a cobble street. The route is downhill and at the end we turn left entering a side-street. The main characteristic of the route now are the oaks, planes and the hornbeans as well as the clay earth. Then we walk down the gully followed by a little uphill which leads us to the region of Ampelia. At this point we meet the main road which has a forks: on the left to Pentalofos and on the right to Goumenissa. Whoever wishes may follow this road and find himself in Goumenissa. those who would enjoy the planes of Giourvitsa may turn left. After a while we meet a dirt road which leads to a river, the border between Goumenissa and the surroundings. Following a slightly uphill road we reach a point from which we can see the "bride of Paiko", Goumenissa, from the south side. Finally, we follow the route we had taken at the beginning and we are back at Giourvitsa park.

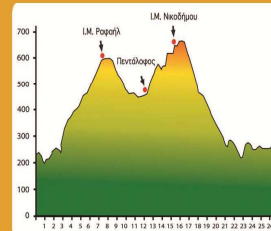

περιγραφή διαδρομής - road book

Χλμ.	Υψ.	Καύση	Περιγραφή	Χλμ.	Υψ.	Καύση	Περιγραφή
0	230		Δύο ποτάμια. Πάρκο αναψυχής Γιούρβριτσας	11,650	450		Βγαίνουμε σε άσφαλτο Γουμένισσα Πεντάλοφο Κατεύθυνση δεξιά για Πεντάλοφο
530	260		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο Κατεύθυνση δεξιά	12,560	460		Πλατεία Πεντάλοφου Κατεύθυνση δεξιά
850	275		Αφήνουμε ασαφή χωματόδρομο αριστερά και χωματόδρομο δεξιά κεντρικό Κατεύθυνση ευθεία	15,350	670		I.M. Οσίου Νικόδημου του Αγιορείτη
1,080	280		Βγαίνουμε στην άσφαλτο Γουμένισσας, Πεντάλοφου. Κατεύθυνση δεξιά	18,040	460		Πλατεία Πεντάλοφου Κατεύθυνση δεξιά για Ομαλό
1,130	280		Αφήνουμε άσφαλτο ευθεία για Γουμένισσα Κατεύθυνση αριστερά	18,490	455		Αφήνουμε την άσφαλτο ευθεία Κατεύθυνση αριστερά χωματόδρομος
1,560	310		Αφήνουμε δεξιά και αριστερά χωματόδρομο Κατεύθυνση ευθεία ακολουθούμε χαλκοστρωμένο κεντρικό χωματόδρομο	21,400	340		Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία στο τέλος της κατηφόρας. Κατεύθυνση αριστερά ασαφής χωματόδρομος
1,930	320		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά Κατεύθυνση ευθεία	22,850	285		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο κεντρικό Κατεύθυνση δεξιά για ρέμα Γουμένισσας
2,630	300		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο δεξιά από Γουμένισσα. Κατεύθυνση αριστερά	23,830	215		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο Κατεύθυνση αριστερά συναντάμε ποτάμι
4,030	400		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά για Αγ. Αντώνη. Κατεύθυνση δεξιά	23,890	210		Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση ευθεία
4,360	400		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο δεξιά για Γρίβα Κατεύθυνση αριστερά	24,430	270		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο Κατεύθυνση δεξιά
5,160	450		Βγαίνουμε σε άσφαλτο δεξιά για Γρίβα Κατεύθυνση αριστερά άσφαλτος	24,640	280		Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά Κατεύθυνση ευθεία
5,380	460		Αφήνουμε την άσφαλτο ευθεία Κατεύθυνση δεξιά χωματόδρομος	25,020	245		Βγαίνουμε σε σταυροδρόμι άσφαλτος Κατεύθυνση αριστερά
6,860	590		Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία Κατεύθυνση δεξιά για μοναστήρι Ραφαήλ	25,730	260		Αφήνουμε άσφαλτο ευθεία Κατεύθυνση δεξιά χωματόδρομος
7,360	590		I.M. Αγίου Ραφαήλ Κατεύθυνση αριστερά	25,930	250		Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση ευθεία
7,860	590		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο Κατεύθυνση αριστερά	26,260	260		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία
9,340	460		Βγαίνουμε στην άσφαλτο Κατεύθυνση δεξιά για Πεντάλοφο	26,780	230		Τέλος διαδρομής

ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΑΡΤΗ

- Αρχή και τέλος Start and finish
- Θέα View point
- Νεκροταφείο Cemetery
- Μοναχί Field
- Χώρος αναψυχής Recreation area
- Μοναστήριον Monastery
- Εξωκλήτρια Church
- Προστατευμένη περιοχή Protected region
- Άσφαλτός Asphalt road
- Δευτερεύον ασφαλτόδρομος Minor asphalt road
- Κύριος χωματόδρομος Main dirt road
- Πάταγος River
- Χάλυβρος Tarp

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

- Μικρός διαδρομής: 26,780 m
- Κατώτατο υψόμετρο: 210 m
- Μέγιστο υψόμετρο: 670 m
- Βασικός διακλάδος διαδρομής: Μέτρο
- Άσφαλτός Asphalt road
- Κύριος χωματόδρομος Main dirt road
- Δευτερεύον χωματόδρομος Minor dirt road

Ποντοκερασιά Κιλκίς

Pontokerasia Kilkis

Η φύση και η επιστήμη συνεργάζονται
στο ξύπνημα των αισθήσεων
Nature and science collaborate in the
awakening of the senses

Ανατολικά του νομού Κιλκίς βρίσκεται η οροσειρά των Κρουσσιών που αποτελεί το φυσικό σύνορο με το νομό Σερρών και χωρίζει τις εύφορες πεδιάδες τους. Η υψηλότερη έξαρση της οροσειράς είναι το βουνό Μαυροβούνι με υψόμετρο 1179μ. Στα Κρούσσια έχει τις πηγές του ο ποταμός Γαλλικός, γνωστός από την αρχαιότητα ως Εχέδωρος καθώς και για τα ψήγματα χρυσού που υπήρχαν στην άμμο της κοίτης του.

East of Kilkis prefecture lies the Kroussia mountain range, forming the natural border with the prefecture of Serres and thus separating its fertile plains. The highest peak of the mountain range is Mt. Mavrouni at 1179 m. above sea level. The river Gallikos springs in the Kroussia. It has been known since ancient times as Echedoros (from the Greek Eche = to have, to bear, and doros= gift) referring to the chips of gold found in the sand of its bed.

Το Μαυροβούνι παρουσιάζει έντονη ανάμειξη πετρωμάτων, πολλά γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά κυρίως χαράδρες και ρέματα, μεγάλη ποικιλία στον προσανατολισμό των πλαγιών του και κλιματικές συνθήκες που εξασφαλίζουν εδαφική υγρασία. Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη ευνοϊκών συνθηκών για τη δημιουργία ποικίλων οικοτόπων, οι οποίοι φιλοξενούν άφθονη και πολύ ενδιαφέρουσα πανίδα και χλωρίδα. Σε καταγραφή που έγινε της χλωρίδας του βουνού καταγράφηκαν περισσότερα από 500 είδη. Ορισμένα από αυτά αναφέρονται για πρώτη φορά στον ελληνικό χώρο, οπότε πρόκειται για ενδημικά φυτά και αρκετά είδη ανήκουν στα σπάνια φυτά. Επιπλέον την περιοχή την χρησιμοποιούν πολλά πουλιά ως τόπο αναπαραγωγής τους, όπως ο βασιλαετός, ο κραυγαετός, ο σταυραετός, ο τσίφτης, ο σφρηκιάρης, ο ασπροπάρης, το σαΐνι, η μαυροτσικλητάρη, η λιοστριτσίδα κ.ά. Η διαδρομή μας κινείται στην περιοχή του χωριού Ποντοκερασιά. Το όνομά του το πήρε από τους Πόντιους κατοίκους του, που εγκαταστάθηκαν το 1920 – 1922 από τις περιοχές του Καυκάσου, της Τραπεζούντας και της Κερασούντας, και τις πολλές κερασιές που καλλιεργούσαν. Το παλιό όνομα του χωριού ήταν Παπράτ που σημαίνει «φτέρη» από τις πολλές που φύονται μέχρι σήμερα. Οι κάτοικοι του ασχολούνται κυρίως με τη υλοτομία και λιγότερο με τη γεωργία. Βρισκόμαστε σε απόσταση 3 χλμ. από την

Mavrouni presents a variety of rock formations, interesting geological features such as ravines and streams, as well as slopes in different orientations and climatic conditions that ensure territorial humidity. All these result in the development of favourable conditions for the creation of various ecotopes which shelter abundant and very interesting fauna and flora. Records of the mountain flora show that more than 500 types of plant-life exist. Some of them are recorded for the first time on Greek soil, and are, therefore, endemic plants, in many cases quite rare. In addition, the region is used by a lot of birds as their place of reproduction, such as basilaetos (*Aquila heliaca*), kravgaetos (*Aquila pomarina*), stavraetos (*Hieraetus pennatus*), tsiftis (*Milvus migrans*), sfikiaris (*Pernis apivorus*), asproparis (*Neophron percnopterus*), saini (*Accipiter brevipes*), mavrotsiklitara (*Dryocopus martius*), liostritsida (*Hippolais olivetorum*) etc. Our trip continues in the region of Pontokerasia village, named after its settlers of Pontic ancestry, who in 1920-1922 emigrated to this area from the Caucasus, Trapezounta and Kerasounta, at times cultivating cherry trees (Kerasia in Greek). The old name of the village was Paprat which means "fern" (*Pteridium aquilinum*) that can still be found there. Most of its residents are loggers and some are farmers.

Ποντοκερασιά πάνω στον αυχένα του βουνού, όπου είναι κτισμένο και το ξενοδοχείο «Κρούσσια». Η διαδρομή μας ακολουθεί την άσφαλτο για λίγο και συνεχίζει σε χωματόδρομο με μαλακό κοκκινόχωμα που περνά μέσα από δάσος με βελανιδιές, γαύρο και φλαμουριές. Αριστερά είναι ο νομός Σερρών και αντικρίζουμε τη λίμνη Κερκίνη και τα χωριά Λιθότοπο, Χείμαρρο και Ζευγολατιό. Η πηγή που υπάρχει στη διαδρομή ανεφοδιάζει τα παγούρια μας. Το Μαυροβούνι υλοτομείται συστηματικά από πολύ παλιά και οι διάφοροι χωματόδρομοι φέρουν τα ονόματα υλοτόμων. Ακόμα υπάρχουν πολλά τοπωνύμια που συνδέονται με τοπικές ιστορίες. Έτσι λοιπόν ο δρόμος που ακολουθούμε είναι του Λαζαρίδη, υλοτόμου, και οδηγεί σε αυχένα που αριστερά πάει για Ασπρόχωμα, Ριζανά και Σέρρες και δεξιά βγάζει στην Ποντοκερασιά. Συνεχίζουμε το χωματόδρομο που οδηγεί στο χωριό Ελληνικό και σε λίγο συναντάμε την τοποθεσία Σταυρά, που έχει μνημείο πεσόντων από τους Γερμανούς. Συναντάμε διάφορες διασταυρώσεις, τις οποίες δεν ακολουθούμε. Σε λίγο έχουμε πανοραμική θέα του χωριού και του Βαλκανικού Βοτανικού Κήπου Κρούσσιαν. Αφήνουμε τον κεντρικό χωματόδρομο που οδηγεί στο χωριό Ελληνικό και μπαίνουμε σε δευτερεύοντα ασαφή χωματόδρομο. Η βλάστηση είναι πιο χαμηλή αλλά οργώδης. Η τοποθεσία εδώ έχει πάλι το όνομα υλοτόμου και ονομάζεται Τζαμαλούκα.

Three kilometers from Pontokerasia, on the crest of the mountain, we find the hotel "Kroussia". Our trip continues on the paved road for a while, followed by a dirt-road that passes through an oak forest, (*Quercus frainetto*), horn beans (*Carpinus betulus*) and lindens (*Tilia tomentosa* Moench). On our left lies the prefecture of Serres, where we feast our eyes on Lake Kerkinia and the villages of Lithotopo, Cheimarro and Zevgolatio. The spring that can be found there refills our water bottles. Lumber has been systematically been cut in Mavrouni since a long time ago and the various dirt-roads bear the names of lumberjacks. There are still a lot of place-names that are connected with local tales. The road that we follow is Lazaridis Street, a renowned lumberjack, leading to the left to Asprochoma, Rizana and Serres, and to the right to Pontokerasia. We continue the earth-road that takes us to Elliniko village and after a while we come to Stavra, where there is a monument for the soldiers who died fighting the Germans. We meet various crossings, which we do not follow. Shortly we have a panoramic view of the village and the Balkan Botanical Garden of Kroussia. We leave the central earth-road that leads to the Elliniko village and we enter a secondary poorly formed earth-road. The vegetation is lower but substantial. The region is named after the lumberjack Tzamalouka.

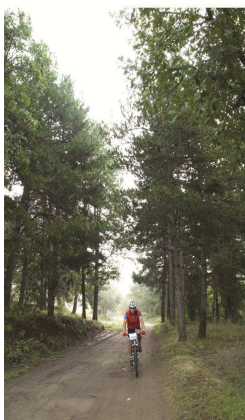
Περιφερειακή Ενότητα Κιλκίς:
23413 50100
Τμήμα Τουρισμού Π.Ε. Κιλκίς:
23413 50166
Δήμος Κιλκίς:
23413 52100
Διμ. Ενότητα Κρουσσιών:
23413 50900
Δασαρχείο Κιλκίς:
23410 22225
Νοσοκομείο Κιλκίς:
23413 51400
Αστυν. Τμήμα Κιλκίς:
23410 77030
Κ.Ε.Π. Κιλκίς:
23413 52010
Ελληνική ομάδα διάσωσης:
6974 241530
Ορειβατικός σύλλογος Κιλκίς:
23410 20842
Κυνηγετικός σύλλογος Κιλκίς:
23410 28283
Βαλκανικός Βοτανικός Κήπος:
23410 70688

MOTEL
κατάθεση πορείας
route

km 0

Alt 820

www.motels.gr

Στην περιοχή που κινούμαστε κάνουν την εμφάνισή τους και σπαρμένα χωράφια με σιπηρά, αφού η δεύτερη σε σημαντικότητα ασχολία των κατοίκων είναι η γεωργία. Ο χωματόδρομος που ακολουθούμε καλύτερευε στη συνέχεια και ήταν αυτός που έπαιρναν παλιότερα οι κάτοικοι της Ποντοκερασιάς για να πάνε στο Κιλκίς. Οδηγεί στο Παρόρθιο, ένα μικρό οικισμό δίπλα σε ρέμα. Ο παλιός αυτός δρόμος είχε στρωθεί με πέτρες και οι ντόπιοι τον έλεγαν το «Καλντερίμ». Σήμερα συναντάμε σε κάποια σημεία απομεινάρια του. Μεγάλη πιθανότητα έχουμε να συναντήσουμε λαγούς και χελώνες, που λόγω του ανάγλυφου της περιοχής – ρέματα με νερό – είναι στις προτιμήσεις τους.

Σε λίγο αφήνουμε το παλιό χωματόδρομο για να βγούμε στη νέα ασφάλτινη διαδρομή Ποντοκερασιάς – Κιλκίς. Παιρνουμε την κατεύθυνση προς τα δεξιά και σε λίγο φτάνουμε στην είσοδο του Βαλκανικού Βοτανικού Κήπου Κρουσσιών, που έχει έκταση 310 στρέμματα. Η ξενάγηση στον Κήπο παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Είναι χωρισμένος σε περιοχές ανάλογα με τα φυτά που παρουσιάζονται. Έτσι υπάρχει ο βραχόκηπος, ο φαρμακευτικός κήπος, ο παραθαλάσσιος, τα υδροχαρή φυτά, τα αρωματικά, τα (υπ-) αλπικά, τα μεσογειακά, τα καλλωπιστικά, τα σημαντικά ενδημικά κ.ά. Τα φυτά που παρουσιάζονται συλλέγονται από το φυσικό τους περιβάλλον, πολλαπλασιάζονται στο Εργαστήριο Προστασίας και Αξιοποίησης Αυτοφυών και Ανθοκομικών Ειδών του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας που εδρεύει στη Θέρμη της Θεσσαλονίκης και μεταφυτεύονται στο Κήπο Κρουσσιών. Οι διαφορετικές διαδρομές περιήγησης καθώς και οι πινακίδες πληροφόρησης μας βοηθούν να ανακαλύψουμε τα μυστικά των φυτών. Βγαίνουμε ξανά στην άσφαλτο που οδηγεί στην Ποντοκερασιά. Η διαδρομή μας ανεβαίνει στον κατάφυτο λόφο που υψώνεται απέναντι από τον Κήπο. Από την πλευρά του λόφου που ανηφορίζουμε, δεν έχουμε καθόλου ορατότητα προς την περιοχή της Ποντοκερασιάς. Είμαστε «βυθισμένοι» στον «κόσμο της βελανιδιάς». Στη συνέχεια ο χωματόδρομος περνάει προς την πλευρά της περιοχής της Ποντοκερασιάς και το δάσος ανοίγει και μας αποκαλύπτει η θέα. Αρχίζουμε να τραβησάρουμε σε πετρώδες έδαφος.

The area that we have visited is rich in cultivated cereal fields, since the residents' second most important occupation is agriculture. The earth-road that we follow improves after a while; in fact, it used to constitute the itinerary that the residents of Pontokerasia used to follow in order to go to Kilkis. It leads to Parochthio, a small settlement next to a stream. This old road had been stone-paved and the locals used to call it "Kalderim". Today we find its remnants in some parts. One might see even hares and turtles in this aquatic environment. Shortly we leave the old earth-road in order to go to the newly paved road between Pontokerasia and Kilkis. We follow the direction on the right and we soon reach the entrance of the Balkan Botanical Garden of Kroussia, which covers an area of 310 sq.m. The conducted tour in the Garden is very interesting. It is separated in areas depending on the plants being displayed. There is the rock garden, the pharmaceutical garden, coastal garden, the water plants, aromatic, (sub-) Alpine, Mediterranean, ornamental, important endemic, etc. The plants which are displayed are collected in their natural habitat, then propagated in the Laboratory of Protection and Evaluation of Native and Floricultural Species of the Greek National Agricultural Research Foundation based in Thermi, Thessaloniki. The plants are then transported to the Kroussia Gardens. The different routes of the tour as well as the information signs help us to discover the secrets of the plants. We resume on the paved road which leads to Pontokerasia. Our trip continues on the verdant hill that rises up opposite the Garden. On this side of the hill, there is no visibility towards the region of Pontokerasia. We are "sunk" in the "oak world". Soon the earth-road continues and the forest opens up to reveal the view. We start traversing on rocky ground. After a while the terrain changes and the ground becomes soft.

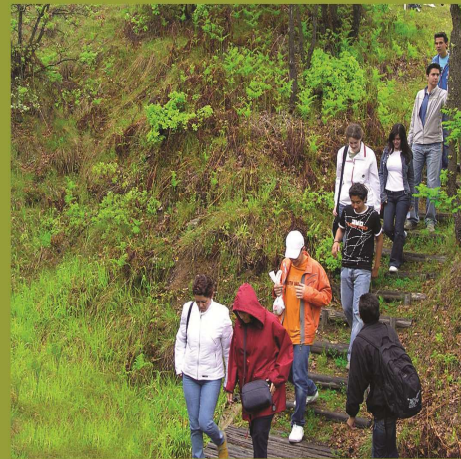
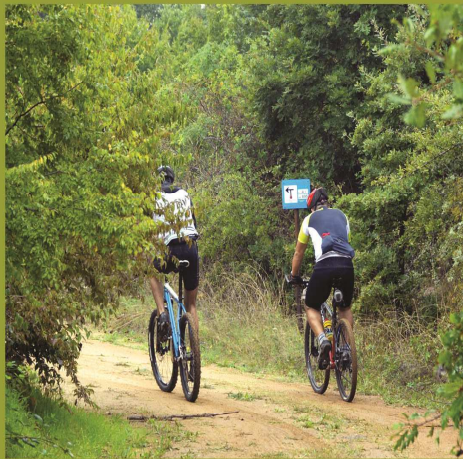
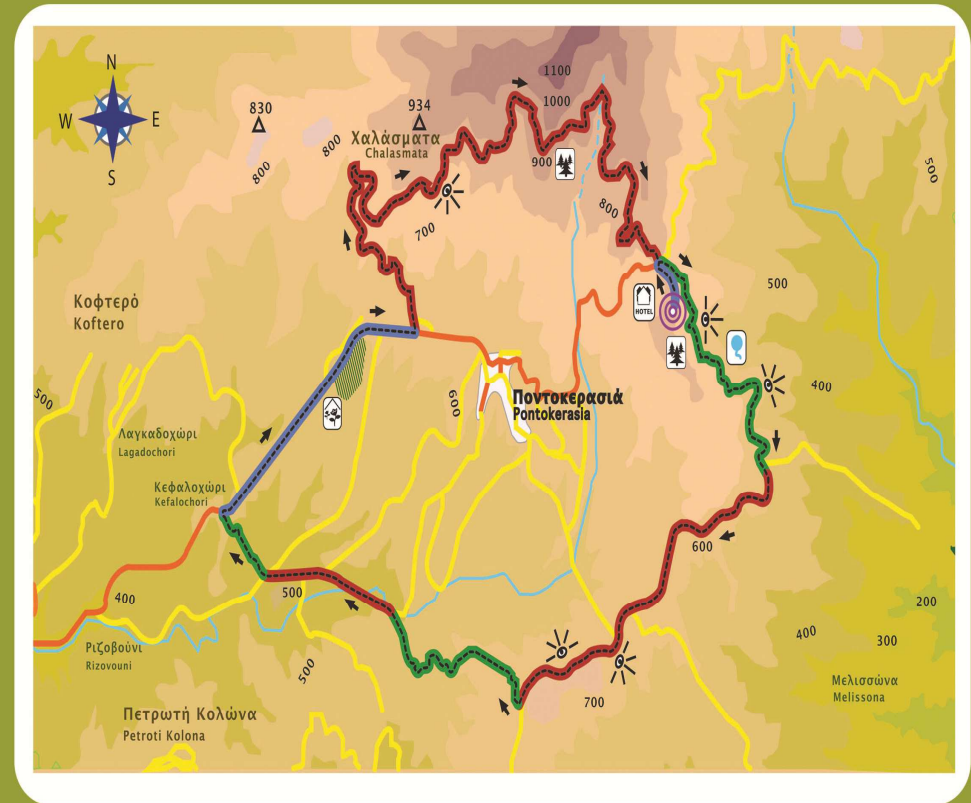

Ύστερα από λίγο η διαδρομή αλλάζει βατότητα και το έδαφος γίνεται μαλακό. Τα λουλούδια παρουσιάζουν τόσο μεγάλη ποικιλία που είναι εντυπωσιακή. Μετά το τέλος της ομαλής ανηφόρας η διαδρομή μας γίνεται ευθεία και κατηφορική. Η βλάστηση είναι πυκνή, αφήνοντας κατά τακτά διαστήματα ξέφωτα. Μπαίνουμε μέσα σε μια χαράδρα με πανύψηλες και ογκώδεις οξές. Καλύπτουν όλη την περιοχή δημιουργώντας μια τεράστια φυσική «ομπρέλα». Κατηφορίζουμε μέσα από αυτόν τον παράδεισο και φτάνουμε στο τέλος της διαδρομής μας.

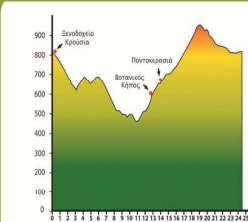
There is a wide variety of flowers that is impressive. After the end of a smooth uphill trek, the route continues straight and downhill. The vegetation is dense, with clearings at regular intervals. We descend into a ravine with very tall and wide beeches. The foliage creates an enormous natural "umbrella". We go downhill through this paradise and we reach the end of our trip.

περιγραφή διαδρομής - road book

Χλμ.	Υψ.	Κατ'οψη	Περιγραφή	Χλμ.	Υψ.	Κατ'οψη	Περιγραφή
0	820		Συγκρότημα Ξενοδοχείου Κρούσια	10,730	490		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά για Αναβρήτό. Κατεύθυνση ευθεία
460	800		Αφήνουμε άσφαλτο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά αναστροφή για Λιθότοπο	11,200	465		Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία για Παρόχθιο. Κατεύθυνση δεξιά
540	800		Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά δευτερεύων χωματόδρομος	11,890	520		Βγαίνουμε σε άσφαλτο. Κατεύθυνση δεξιά για Βαλκανικό βοτανικό κήπο
3,460	615		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία για στοκ Λαζαρίδη	13,780	600		Α είσοδος Βαλκανικού βοτανικού κήπου
4,770	695		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο δεξιά για Ποντοκερασιά. Κατεύθυνση αριστερά για Ελληνικό	14,140	620		Β είσοδος Βαλκανικού βοτανικού κήπου
5,620	660		Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά για Σάπανζα. Κατεύθυνση ευθεία	14,700	630		Αφήνουμε άσφαλτο ευθεία για Ποντοκερασιά. Κατεύθυνση αριστερά χωματόδρομος
5,700	655		Βγαίνουμε σε διασταύρωση περιοχή βλάχικες καλύβες. Κατεύθυνση ευθεία	16,760	720		Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά ανηφόρα
5,990	635		Βγαίνουμε σε διασταύρωση περιοχή Σταυρά. Κατεύθυνση ευθεία	23,160	860		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά για οροσειρά Κρουσσών. Κατεύθυνση ευθεία
7,280	690		Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία για Ελληνικό. Κατεύθυνση δεξιά δευτερεύων χωματόδρομος	23,990	820		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά για οροσειρά Κρουσσών. Κατεύθυνση ευθεία
9,890	490		Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά για Ποντοκερασιά. Κατεύθυνση ευθεία	24,060	815		Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία
10,390	495		Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση ευθεία	24,160	800		Βγαίνουμε σε άσφαλτο. Κατεύθυνση αριστερά
10,530	500		Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά για Ποντοκερασιά. Κατεύθυνση ευθεία	24,630	820		Τέλος διαδρομής

ΥΦΟΜΕΤΡΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΑΡΤΗ

	Αρχή και τέλος Start and finish		Δάσος Forest		Άσφαλτός Asphalt road
	Θέα View point		Ξενοδοχείο Hotel		Δευτερεύων ασφαλτόδρομος Minor asphalt road
	Βαλκανικός βοτανικός κήπος Balkan botanic garden		Προστατευμένη περιοχή Protected region		Κύριος χωματόδρομος Main dirt road
	Πηγή Spring		Πατάμις River		Δευτερεύων χωματόδρομος Minor dirt road
			Χωματός Dirt		

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

	Μήκος διαδρομής: 24.630 m Καθαρό μήκος: 465 m Μέγιστο υψόμετρο: 960 m Βολών: 60 Μέτρο
	Άσφαλτός Asphalt road
	Κύριος χωματόδρομος Main dirt road
	Δευτερεύων χωματόδρομος Minor dirt road

Δοϊράνη

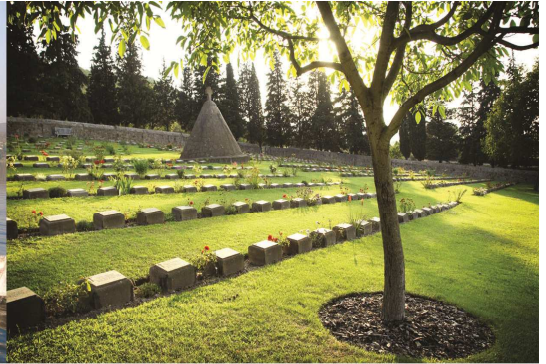
Doirani

Εκεί που η φύση βοηθά τη
συνύπαρξη των λαών
Where nature helps peoples' coexistence

Η λίμνη της Δοϊράνης βρίσκεται στα βόρεια του νομού Κιλκίς και σε απόσταση μόλις 75 χλμ. από τη Θεσσαλονίκη. Αποτελεί φυσικό σύνορο με την ΠΓΔΜ, καθώς το 1/3 της ανήκει στην Ελλάδα και το υπόλοιπο στην ΠΓΔΜ. Οι δύο λαοί, που ζουν και αγαπούν τη λίμνη, βιοπορούν από αυτή και ξέρουν ότι μόνο μέσα από τη συνδιαχείριση μπορούν να τη φροντίσουν και να τη διατηρήσουν.
Η λίμνη αποτελεί παράδειγμα συνύπαρξης και συνεργασίας.

Lake Doirani is located in the north of the prefecture of Kilkis and only 75 km away from Thessaloniki. It forms the natural border with FYROM, where 1/3 of the lake belongs to Greece and the rest to FYROM. The two peoples, who live and love the lake, earn their living from it and know that only through cooperation can they look after it and conserve it.
The lake sets an example of coexistence and collaboration.

Η διαδρομή μας ξεκινά από το Σιδηροδρομικό Σταθμό Μουριών, έναν παλιό αλλά ανακαινισμένο σταθμό που γύρω από αυτόν αναπτύχθηκε και ο ομώνυμος οικισμός. Ο δρόμος που ακολουθούμε είναι ασφάλτινος με εναλλαγές χωματόδρομου και είναι ήπιας κυκλοφορίας. Αρχικά κατευθυνόμαστε προς το χωριό Ροδώνα. Συνεχίζουμε για την Καλλιρόη και από εκεί για το Μυριόφυτο. Η βλάστηση είναι χαμηλή, κυρίως με φραξούς. Αμέσως μετά τραβησάροντας την πλαγιά συναντάμε δρόμο, που έχει χαραχθεί από το Δασαρχείο με σκοπό περιηγητικό – φυσιολατρικό. Καθώς ανηφορίζουμε την πλαγιά αντικρίζουμε απέναντί μας τα εδάφη της ΠΓΔΜ, το όρος Μπέλες και στα πόδια μας τη λίμνη της Δοϊράνης. Κατηφορίζουμε προς το χωριό Αμάραντα. Πριν από το χωριό συναντάμε πηγή με ποτίστρα κατάλληλη για την υδροδότησή μας. Περνάμε μέσα από το χωριό και κατευθυνόμαστε στον κεντρικό οδικό άξονα Κιλκίς - Σερρών. Τον διασχίζουμε με πορεία προς τη λίμνη. Τώρα αρχίζουν πια οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Μετά από λίγο φτάνουμε στον παραλίμνιο δρόμο. Αριστερά οδηγεί στο Σιδηροδρομικό Σταθμό Δοϊράνης και δεξιά προς το χωριό Μουριές. Η κατεύθυνση που θα ακολουθήσουμε είναι προς τις Μουριές. Η πρόκληση όμως για επίσκεψη στη Δοϊράνη είναι μεγάλη. Η ιστορία συναντάει τη φύση. Η ελληνική Δοϊράνη είναι ο τελευταίος

Our trip begins from the Mouries Railway Station, an old but restored station where the village by the same name developed around it. The road that we follow is mostly paved with some sections of earth-road; traffic is generally mild. At first we head for Rodona village. We continue for Kalliroi and from there for Myriofyto. The vegetation is low, mainly with ash trees. Afterwards, as we are traverse the slope, we find a road, which has been created by the Department of Forestry to encourage tourists and nature lovers. Going uphill on the slope, we observe the FYROM and Mt. Bellesin the rear and Lake Doirani just before us. We go downhill to the village of Amaranta. Just before the village we come to a spring which quenches our thirst. We go past through the village and head for the main road of Kilkis-Serres. We cross it towards the lake and the major farmlands. After a while we reach the road by the lake. On the left it leads to the Doirani Railway Station and on the right to the village of Mouries, in which direction we now trek. The temptation to visit Doirani is not easily denied. There, History meets Nature. Greek Doirani is the final railway station before the border-crossing. The Natural History Museum of Doirani is a source of information for the lake not only for visitors but also for the younger

σιδηροδρομικός σταθμός πριν από τα σύνορα. Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Δοϊράνης είναι ένα σημαντικό βήμα ενημέρωσης όχι μόνο των επισκεπτών αλλά και των νεώτερων γενεών της περιοχής για τη λίμνη. Ένα Μουσείο με πολλά τοπικά χαρακτηριστικά και μοναδικά εκθέματα που αναπλάθουν όλη την ιστορική, οικονομική και κοινωνική εξέλιξη της περιοχής. Το ελληνικό τμήμα της λίμνης έχει περιληφθεί στον κατάλογο Ζωνών Ειδικής Προστασίας καθώς από τα πουλιά που χρησιμοποιούν την περιοχή για να φωλιάσουν, να σταθμεύσουν κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης, να ξεχειμωνιάσουν ή να αναζητήσουν τροφή, ένας μεγάλος αριθμός περίπου 36 είδη είναι σπάνια και απειλούμενα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Δοϊράνη είναι γνωστή και για τις μοναδικές πρακτικές αλείας της. Οι τοπικοί ψαράδες χρησιμοποιούν τα καλάμια που φύονται στη λίμνη με πολλούς τρόπους διατηρώντας ως σήμερα παραδοσιακές τεχνικές από τους αρχαίους χρόνους. Η ακριτική όμως αυτή περιοχή έζησε και πολλές μάχες. Πάνω από τον οικισμό σε ένα λόφο βρίσκεται το νεκροταφείο των Βρετανών που έπεσαν στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο. Εμείς επιστρέφουμε στην πορεία που θα ακολουθήσουμε. Συνεχίζουμε τη διαδρομή μας προς την τοποθεσία Χίλια Δέντρα και αντικρίζουμε την παραλίμνια βλάστηση. Αμμοθίνες που συνδυάζονται με καλαμώνες, ιτιές, λεύκες και σκλήθρα. Η ξύλινη περιφραγή αποτελεί ένδειξη ότι είμαστε πια μέσα στο

generations of the region. Indeed, it is a museum with a lot of local characteristics and unique exhibits that reform the historical, economic and social development of the region. The Greek section of the lake has been included in the list of Special Protection Areas. The region is also abundant in birds (about 36 species are rare and endangered all over Europe) that come here in order to nest, rest during migration, or spend the winter or look for food. In addition, Doirani is known for unique methods of fishing. The local fishermen use the straws that grow in the lake in various ways, thus maintaining to this day traditional techniques since ancient times. However, this border area has also witnessed a lot of battles. Above the settlement on a hill there is a cemetery for the British soldiers who fell fighting during World War I. Our itinerary takes us to a location called Chilia Dentra (A Thousand Trees) where we are greeted by the lakeside vegetation. Sand dunes combined with reeds, willows, poplars and alders. The wooden fencing is a sign that we are in the forest of Chilia Dentra. We follow the earth-road on the right and it reveals the magic of the forest. Century-old oaks, enormous scattered planes, alders and ash trees create dense clumps and they comprise an important habitat for a lot of species of fauna, which

Περιφερειακή Ενότητα Κιλκίς:
23413 50100
Τμήμα Τουρισμού Π.Ε. Κιλκίς:
23413 50166
Δήμος Κιλκίς:
23413 52100
Δημοτική Ενότητα Δοϊράνης:
23413 50500
Δημοτική Ενότητα Μουριών:
23413 52401
Δασαρχείο Κιλκίς:
23410 22225
Νοσοκομείο Κιλκίς:
23413 51400
Αστυν. Τμήμα Δοϊράνης:
23410 97572
Κ.Ε.Π. Κιλκίς:
23413 52010
Ελληνική ομάδα διάσωσης:
6974 241530
Ορειβατικός σύλλογος Κιλκίς:
23410 20842
Κυνηγετικός σύλλογος Κιλκίς:
23410 28283

δάσος των Χιλίων Δέντρων. Ακολουθούμε το χωματόδρομο δεξιά και μας αποκαλύπτεται η μαγεία του δάσους. Υπεραιωνόβιες βελανιδιές, διάσπαρτα τεράστια πλατάνια, σκλήθρα και φράξι δημιουργούν πυκνές συστάδες και αποτελούν σπουδαία ενδιαιτήματα για πολλά είδη πανίδας, τα οποία έρχονται για να φωλιάσουν, να τραφούν και να αναπαραχθούν. Δάση τόσο κοντά σε λίμνη είναι πια σπάνιο φαινόμενο στην Ελλάδα, γι' αυτό έχει χαρακτηριστεί Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης και έχει προταθεί μαζί με ένα τμήμα της λίμνης να ενταχθούν στο Δίκτυο «Φύση 2000».

Ακολουθούμε την άσφαλτο και ύστερα από λίγο μπαίνουμε σε χωματόδρομο που οδηγεί στους πρόποδες του Μπέλες. Στα αριστερά μας είναι τα σύνορα με την ΠΓΔΜ. Τα χωράφια δεξιά μας είναι σπαρμένα και φτάνουμε στο χωριό Πλατανιές. Διασχίζουμε το χωριό και κατευθυνόμαστε προς τον οικισμό Καβαλάρης. Ο δρόμος είναι άσφαλτος.

Το χωριό Καβαλάρης έχει μεγάλους πλατάνους που προσφέρουν σκιά και δροσιά. Ο ανεφοδιασμός σε νερό είναι απαραίτητος αφού η διαδρομή μας θα κινηθεί σε πετρώδες έδαφος. Έτσι λοιπόν αμέσως μετά τον Καβαλάρη ξεκινά χωματόδρομος που μας ανηφορίζει. Η θέα τώρα είναι η απέναντι κορυφή και τα χωριά που βρίσκονται στη λεκάνη απορροής της λίμνης. Τραβερσάρουμε την οροσειρά ανάμεσα άλλο τε σε πυκνή και άλλοτε σε αραιή βλάστηση με θέα κατά διαστήματα τη λίμνη. Κύριο χαρακτηριστικό της διαδρομής είναι τα περάσματα από χείμαρρους που κατεβαίνουν από το Μπέλες και οι πέτρες που ξεφυτρώνουν μέσα στο χωματόδρομο. Πλησιάζουμε στο χωριό Παλιό Λιθωτό, που εγκαταστάθηκαν Πόντιοι με τη συνθήκη της Λοζάνης. Οι ποτίστρες και οι αυτοσχέδιες στάνες μας ενημερώνουν για μια άλλη δραστηριότητα των κατοίκων της περιοχής Δοϊράνης την κτηνοτροφία. Συνεχίζουμε το χωματόδρομο και νιώθουμε να μπαίνουμε για τα καλά στον ορεινό όγκο του βουνού. Το Μπέλες ονομάζεται και Κερκίνη και αποτελεί το γεωφυσικό σύνορο της Ελλάδας με την ΠΓΔΜ και τη Βουλγαρία. Το μεγαλύτερο μέρος του βουνού βρίσκεται στο νομό Σερρών. Η δυτική προέκτασή του φτάνει στην περιοχή της Δοϊράνης και την προστατεύει από τους βόρειους ανέμους. Το δυτικό αυτό μέρος που

come in order to nest, find food and breed. Forests so close to the lake is a rare phenomenon in Greece, thus it has been declared as a Preserved Monument of Nature, to be included in the "Natura 2000" Network. We follow the paved road and after a while we enter an earth-road which leads to the foot of Mt. Beles. On our left is the border with FYROM.

The fields on our right are sown and we reach Platanies village. We go past the village and head for the Kavalaris settlement. Once again, the road is paved. Kavalaris village has big plane-trees that offer shade and coolness. Our water supply is essential, as our trip moves to rocky terrain. Immediately after Kavalaris the uphill earth-road begins. The view now is the opposite summit and the villages at the lake basin. We traverse the mountain range sometimes in dense and other times in thin vegetation with occasional views of the lake. The main characteristic of the trip is the crossings through torrents coming down Beles and the stones that pop up in the earth-road. We approach Old Lithoto village, where the Pontic people settled after the treaty of Lausanne. Cisterns and the improvised sheep-pens inform us about another activity of the residents of the region of Doirani, which is stock-breeding. We continue the earth-road well into the mountainous mass of the region. Mt. Beles, also called Kerkini, constitutes the geophysical border between Greece, FYROM and Bulgaria. The biggest part of the mountain is in the prefecture of Serres. Its western extension reaches the region of Doirani and protects it from the northern winds.

This western part, as we go uphill, has also got the highest peaks, particularly above 1700 m. Due to the specific regional climate, its flora resembles that of the Central Balkan mountains. It is characterized as a botanic paradise (GR126001) and is included in the Natura 2000 regions.

ανηφορίζουμε παρουσιάζει και τις περισσότερες εξάρσεις ιδιαίτερα πάνω από τα 1700μ. Η χλωρίδα του λόγω και του ιδιαίτερου τοπο-κλίματος μοιάζει περισσότερο με τη χλωρίδα των βουνών της Κεντρικής Βαλκανικής. Είναι χαρακτηρισμένο ως βοτανικός παράδεισος (GR126001) και περιλαμβάνεται στις περιοχές Natura 2000.

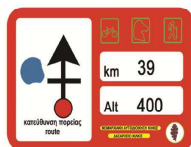
Παραμένοντας στην πορεία μας κατηφορίζουμε το χωματόδρομο και σε λίγο βγαίνουμε σε ένα κεντρικό χωματόδρομο. Στρίβουμε αριστερά και συναντάμε μια τεχνητή λίμνη. Ακολουθεί μια παράτεταμένη ανηφόρα, τραβερσάροντας την πλαγιά με διαδοχικά περάσματα ρεματιών. Στη συνέχεια αρχίζει δύσκολη κατηφόρα με πολλές πέτρες και νεροφαγώματα. Στο τέλος της φτάνουμε σε ένα διαμορφωμένο υπαίθριο χώρο με νερό, καταρράκτη, πέτρινο γεφυράκι και παγκάκια. Είναι η τοποθεσία της Παλιάς Αγίας Παρασκευής. Ο χωματόδρομος από εδώ και πέρα αλλάζει βατότητα, δηλαδή είναι πιο καθαρός και φαρδύς. Συνεχίζει κατηφορικά μέχρι τον οικισμό Αγία Παρασκευή. Αμέσως μετά παίρνουμε την άσφαλτο που μας οδηγεί στο Σ.Σ. Μουρίες. Η ιδιαιτερότητα της διαδρομής βρίσκεται στη δυνατότητα που υπάρχει να επιστρέψει κάποιος στη ν αφετηρία από διάφορα σημεία, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του και τις ικανότητές του.

Maintaining our course we go downhill the earth-road and shortly we come to a central earth-road. We turn left and find an artificial lake.

An extended uphill follows, traversing the slope with successive crossings of gullies. Afterwards a difficult uphill starts with a lot of stones and ruts. At the end of the road we reach an artificial open structure consisting of a waterfall, a stone bridge and benches. It is the site of the Old Church of St. Paraskevi.

From this point on the earth-road changes, becoming flatter and wider. It continues downhill up to the St. Paraskevi settlement. We take the paved road that leads us to the Mouriés R.R Station.

The uniqueness of the trip is the possibility for someone to return to the starting point from various points, depending on his or her interests and abilities.

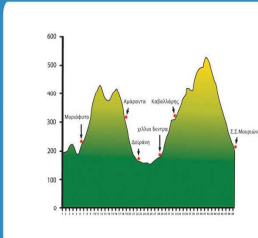

περιγραφή διαδρομής - road book

Χλμ.	Υψ.	Κατ'ύψ.	Περιγραφή	Χλμ.	Υψ.	Κατ'ύψ.	Περιγραφή
0	195	↑	Σ.Σ. Μουριών. Κατεύθυνση για Άνω Σούρμενα	27,900	160	→	Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά χωματόδρομος με ξύλινη περίφραξη. Δάσος "Χίλια Δένδρα"
100	195	→	Αφήνουμε άσφαλτο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά περνάμε σιδηροδρομικές γραμμές	28,300	155	→	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά αναψυχτήριο δάσους. Κατεύθυνση ευθεία
650	190	↑	Βγαίνουμε στον κεντρικό άξονα Κύκλις Σερρών. Κατεύθυνση ευθεία απέναντι άσφαλτος	28,720	160	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία μετά την πόρτα του δάσους
2,230	200	↑	Βγαίνουμε σε διασταύρωση. Αριστερά Ροδόνας. Δεξιά άσφαλτος. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος	29,040	165	→	Βγαίνουμε σε διασταύρωση. Αφήνουμε άσφαλτο ευθεία και δεξιά. Κατεύθυνση αριστερά χωματόδρομος
4,660	190	→	Αφήνουμε άσφαλτο ευθεία. Κατεύθυνση αριστερά μετά τα μπάζα χωματόδρομος	29,880	170	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση δεξιά περνάμε γέφυρα με χείμαρρο
5,570	190	→	Βγαίνουμε σε άσφαλτο. Κατεύθυνση αριστερά για Μυριόφυτο	30,580	170	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση αριστερά για τον οικισμό Πλατανίς
6,090	210	→	Βγαίνουμε στον κεντρικό άξονα του Μυριόφυτου. Εκκλησία απέναντι. Κατεύθυνση αριστερά	30,900	180	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση δεξιά άσφαλτος. Οικισμός Πλατανίς
6,170	210	→	Βγαίνουμε σε κεντρική άσφαλτο αριστερά. Κατεύθυνση δεξιά άσφαλτο	31,050	180	→	Βγαίνουμε σε άσφαλτο δεξιά για Μουριές. Κατεύθυνση αριστερά για Καβαλλάρη
6,630	230	→	Αφήνουμε άσφαλτο ευθεία. Κατεύθυνση αριστερά περνάμε γέφυρα	33,360	245	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο μετά τον οικισμό Καβαλλάρη. Δεξιά κατακλιση προσκόπων. Κατεύθυνση αριστερά χωματόδρομος
7,330	250	↑	Βγαίνουμε σε διασταύρωση. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος μονοπάτι E4	34,180	300	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά για Λιθωτό. Κατεύθυνση δεξιά για Προμαχώνα Τριεθνής
7,560	265	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά για ποταμιά. Κατεύθυνση δεξιά	35,020	300	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά για Μουριές. Κατεύθυνση ευθεία για Παλαιό Λιθωτό
11,160	430	→	Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία E4. Κατεύθυνση δεξιά για αγροτικό δρόμο δασαρχείου	36,320	300	→	Βγαίνουμε στο χωριό Παλαιό Λιθωτό. Κατεύθυνση δεξιά περνάμε εκκλησία χωριού στα δεξιά μας
14,380	390	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος	36,920	370	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
16,000	385	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος	38,650	385	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο αριστερά για παλαιό Τριεθνής. Κατεύθυνση δεξιά
18,400	220	→	Βγαίνουμε σε διασταύρωση, αφήνουμε την ευθεία, αριστερά για Γαβρά. Κατεύθυνση δεξιά χωματόδρομος αναστροφή για Αμάραντα	38,770	410	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά για Σ.Σ. Μουριών. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
18,650	220	→	Βγαίνουμε σε διασταύρωση άσφαλτος κεντρικός δρόμος Αμάραντα. Κατεύθυνση δεξιά	38,860	410	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά για Σ.Σ. Μουριών. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
19,660	190	→	Αφήνουμε την άσφαλτο ευθεία, αριστερά εκκλησία Αγίου Ιωάννη Πρόδρομου. Κατεύθυνση αριστερά	39,020	405	↑	Βγαίνουμε σε διασταύρωση αριστερά τεχνητή λίμνη. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
21,300	150	↑	Βγαίνουμε στον κεντρικό άξονα Κύκλις Σερρών. Κατεύθυνση ευθεία απέναντι χωματόδρομος	39,240	400	↑	Αφήνουμε χωματόδρομο δεξιά. Κατεύθυνση ευθεία
21,450	160	→	Βγαίνουμε σε χωματόδρομο. Κατεύθυνση αριστερά παράλληλα με γραμμές τρένου χωματόδρομο	41,470	400	↑	Βγαίνουμε σε διασταύρωση. Κατεύθυνση ευθεία χωματόδρομος
21,480	160	→	Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά περνάμε σιδηροδρομικές γραμμές	42,440	480	↑	Αφήνουμε ασαφή χωματόδρομο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία
21,670	160	→	Βγαίνουμε σε διασταύρωση. Κατεύθυνση αριστερά παράλληλα με τις σιδηροδρομικές γραμμές	43,390	530	→	Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά υπαίθριο πάρκο Παλαιά Αγ. Παρασκευή
22,200	150	→	Αφήνουμε χωματόδρομο ευθεία. Κατεύθυνση δεξιά	47,450	440	↑	Αφήνουμε άσφαλτο αριστερά. Κατεύθυνση ευθεία οικισμός Αγ. Παρασκευής
22,850	285	→	Βγαίνουμε σε διασταύρωση άσφαλτο, αριστερά Δοίρανη. Κατεύθυνση δεξιά για Χίλια Δένδρα	47,640	250	→	Αφήνουμε άσφαλτο ευθεία. Κατεύθυνση αριστερά
27,520	155	→	Αφήνουμε άσφαλτο ευθεία Σ.Σ. Μουριές. Κατεύθυνση αριστερά αναστροφή άσφαλτος	48,030	230	→	Βγαίνουμε στον κεντρικό άξονα της Αγ. Παρασκευής. Κατεύθυνση δεξιά για Σ.Σ. Μουριών
27,830	150	→	Βγαίνουμε σε διασταύρωση. Κατεύθυνση δεξιά χωματόδρομος	49,530	195	•	Τέλος διαδρομής

ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΑΡΤΗ

Αρχή και τέλος Start and finish	Μνημείο Φύσης Natural Monument of World Heritage	Ασφαλτοδρόμος Asphalt road
Όρα View point	Συναξέριο Hotel	Δευτερεύων ασφαλτοδρόμος Minor asphalt road
Σιδηροδρομικές Σταθίες Railway station	Εξωκλήσι Church	Κύριος χωματόδρομος Main dirt road
Μουσείο Museum	Προστατευμένη περιοχή Protected region	Ποταμός River
Καταρράκτης Waterfall	Ευρωπαϊκό μονοπάτι European foot path	Σιδηροδρομική γραμμή Railway

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

Μήκος διαδρομής: 49.530 m
 Κατώτερο υψόμετρο: 150 m
 Μέγιστο υψόμετρο: 530 m
 Βοθρής δυσκολίας διαδρομής: Δύσκολη

	Ασφαλτοδρόμος Asphalt road
	Κύριος χωματόδρομος Main dirt road
	Δευτερεύων χωματόδρομος Minor dirt road